

KOLLEL TORONTO

515 Coldstream Ave.
Toronto, ON M6B 2K7
416 - 789-1853
Fax: 785-8243

בס"ד

שלמה אליהו מילר רה"כ ואב"ד זכולל טאראנטא

נסדר מדברי הפוסקים בענין גרמא. אחיעזר ח"ג סי' ס' הביא דברי ישוע"י בסוף סי' של"ד שמביא דברי ש"ג הנ"ל דהיתר גרם כבוי בכלים חדשים מלאים מים הוא דוקא באינו מכוון לכבות ובמכוון לכבות הוי מלאכת מחשבת [והיינו דכוונתו בכלים מלאים מים שלא יעבור בדליקה ואינו מכוין דוקא לכבות] וכעין זה גם באבני נזר סי' ר"ל אות ד' ע"ש שהסביר קצת באופן אחר, ומ"מ גם לדבריו כל גרמא שמכוון למלאכה חייב כמו זורה, ועוד כתב באחיעזר שם לבאר האחרונים שכתבו לאסור בריחיים של מים וז"ל "ונראה בדעתם דמה שאמרו בזורה ורוח מסייעתו מלאכת מחשבת אסרה תורה ולא אמרו שזהו עצם המלאכה, היינו כל שהוא מלאכת מחשבת והמלאכה מתעביד באופן זה, חשוב מלאכת מחשבת ועל כן גם בנותן חטים בריחיים של מים שזהו דרך טחינה אף שבאפשר לעשות טחינה ביד, מ"מ זוהי מלאכת מחשבת שאסרה תורה. ולא דמי להא דשבת ק"כ בגרם כבוי שהוא בא במקרה ובכה"ג אמרינן גרמא שרי דבכה"ג לא חשוב מלאכה, אבל באופן שהמלאכה תמיד ע"י גרמא זהו חשוב מלאכת מחשבת" עכ"ל, וא"כ מפורש יוצא מדבריו שאין שום היתר במכשיר כזה שעושה תדיר ע"י גרמא דזה מלאכת מחשבת אסרה תורה ע"ש.

וגם בספר שמירת שבת כהלכתו פרק י"ג אות נ"ח כתב וז"ל שמעתי מהגרש"ז אויערבאך שליט"א שההיתר של גרמא הוא רק על דרך מקרה אבל לא לנהוג כן בקביעות לכתחילה ובפרט דלדעת מג"א סי' תק"ד ס"ק ה' ושול"ע הרב שם ס"ט וח"א כלל צה סי' ה' לא התירו גרם כבוי ביו"ט אלא במקום הפסד ע"ש.

גם במנחת שלמה ח"א סוסי" ט' כתב "מצינו לומר דכה"ג שדרך המלאכה בכך לעשותה ע"י גרמא הר"ז חשיב מעשה בידיים ולא כגרמא, וכמו"ש בב"ק ס'. שאני שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה" עכ"ל, ובשש"כ פכ"ז ס"ב קנ"ט הביא בשם הגרש"ז דהאוסרים מה"ת חטים לרחיים של מים ודאי חייב אף אם ברגע הראשון יטחון פת שאין בו חיוב טחינה דאין טחינה אחר טחינה, ורק אח"כ יטחון החטים הוי טחינה מה"ת וחייב. וע"ע במאור השבת ח"א דף תס"ט מש"כ בשם הגרש"ז א.

ובאג"מ יו"ד ח"ג סי' מ"ז אות ד' כ' להזיז השעון כדי שידלק בין באחור בין בקרוב זמן הוי מלאכה דאורייתא ולענין כיבוי הוי מלאכה שאצל"ג הרי מפורש גם הוא ס"ל דמכשיר המתוקן לעשות באחור זמן הוי מלאכה מה"ת כשמכוין לכך, וכ"כ בח"ד או"ח סי' צ"א אות ה'.

והנה מלבד איסור של גרמא שכבר הארכתי שהסכימו הפוסקים לאסור בכל המתוקן לכך, עוד יש כאן איסור גמור מצד השינוי הנעשה במחשב שהסכימו כל הפוסקים שזה אסור בשבת ויו"ט אף אם לא נראה שום דבר בחוץ. ויש ב' צדדים לאסור: אחד משום מוליד, דמה שמוליד איזה שנוי במחשב חשוב מוליד כח חדש כמו מוליד ריח ואש וכדומה, ומצד איסור מוליד יש מקום להתיר כשאינו מכוון לכך כמו שדנו הפוסקים בכריכת אתרוג בבד והוא מוליד ריח בבד בלי כוונה [עיין מ"ב שכ"א ס"ק כ"ה ובסי' תקי"א ס"ק כ"ו] אולם במכוון לכך ודאי אסור משום מוליד.

מלבד זה יש חשש גדול שזה בכלל מכב"פ או בונה וכבר האריכו המחברים בזה ולמותר להביא כל הדברים הנאמרים בזה אבל הלכה פשוטה שיש בזה איסור והוי לכה"פ ספק דאורייתא ועיין אג"מ ח"ד סי' פ"ד באיסור דבור ברמקול.

משה יוסף